

TOVARNISKI VESTNIK

KRANJSKE INDUSTRIJSKE DRUŽBE

LETO: 1 JESENICE-FUŽINE

Št. 9.

Po sporazumu
na složno novo delo!

Kmetški plavži po Gorenjskem

Življenje v nekdanjih rudarskih revirjih pod Golico

Železno rudo za plavže na Savi in na Javorniku so dovažali Rovtarji od Sv. Križa nad Jesenicami. Dovož so izvrševali na malih vozičkih na dveh kolesih, zadnji del voza se je prosto drsal po tleh. Rudo so nakladali »za mlako«, to je pod golo pečjo, kjer je bilo skladišče. Do leta 1868. so rudo vozili po stari poti čez Pejce, kjer se še danes poznajo do 15 cm globoke kolesnice, ki so zajedene v skalo. Koliko stotisoč voz je šlo čez ta kamen v dolino. Ta pot je prišla na Jesenice tik za Kosovim gradom, novo pot pa so zgradili šele Ruardovi, takratni lastniki jeseniških plavžev in fužin. Nova pot je bila gotova leta 1868. in so po njej smeli voziti samo rudo, les in oglje za fužine. Ako je kak Rovtar hotel po tej poti peljati kaj svojega, je moral za uporabo ceste plačati 40 krajcarjev za vsak voz, zato so kmetje še dolgo vozili po stari poti, da so se ognili plačilu. Večina kmetov se je bavila s prevažanjem rude. Imeli so več parov voličkov, ki so jih napregali za te vožnje. Kmet je napregel vse, tipal je po hlevu vsako jutro in napregel, dokler je kaj rogatega otipal. Na vozove so naložili od 200 do 500 kg. Od »za mlake« in od jam so vozile v zimskem času na sankah tudi ženske. Jame so se imenoval »Korlnova jama«, »Tomčova jama«, »Grinčarica« in »Znamenšče«.

800 let nazaj.

Tik ob jami »Znamenšče« je mala ravnina, ki se še danes imenuje »pri zadnjem plavžu«. V zgornji, najstarejši jami je vsekana na kamen v oboku letnica 1130. Ta jama pa je zasuta za kakih 20 metrov. Te navedbe so potrjene po starem knapu, ki je letnico še sam videl.

300 rudarjev.

Kadar je bilo dela dovolj je v rudnikih delalo nad 300 rudarjev, 200 pa jih je bilo več ali manj stalno zaposlenih. Delali so po 8 ur. Rudo so prebirali že v jamah. Prvi proces se je vršil nato v pečeh, ki so stale v bližini jam. Te peči so nazi-

vali »gromedle« ali »roštance« in so bile podobne apnenicam. Pri rovu »Znamenšče« so stale 4 take peči, pri Korlnovi jami pa dve. V teh pečeh so rudo prečiščevali. V peč so naložili v butaro navezana drva in rudo, in sicer plast za plastjo. Iz teh peči so izpustili rudo v trimetrski kvadratni korita, visoka po pol metra. Preko teh korit so potem spustili vodo, ki je odstranila apnenčeve stvoritve. Ruda je postala tako godna za prevoz v plavže. Tudi na Savi je bilo 6 takih čistilnih peči.

Knapovska kuhinja.

Knapje so se držali ves teden ob jamah. Imeli so tam skupno kuhinjo; vsak je imel še posebej svojo shrambo za svojim sedežem. V mali kadi, »deža« nazvani, je hranil vsak skleda za kislo mleko, ponvico za zabelo, koruzno moko ter 2 lonca, »kropnek« in »žgančnek« nazvana. Hrano so si nosili od doma, in sicer kar za ves teden, v tako zvanih »runcih« ali vrečah (mehovih) iz ovčje kože. Žlice so si izdelovali kar sami. Ker je šlo veliko žlic v knapovski promet, se je s to obrtjo pričela pečati neka ženska. Tu in tam je nalašč napravila tudi žlico, s katero se ni dalo nič zajeti. Take slepe žlice so za zabavo delili svatom tudi po rovtarskih ženitovanjih.

Za srečno delo.

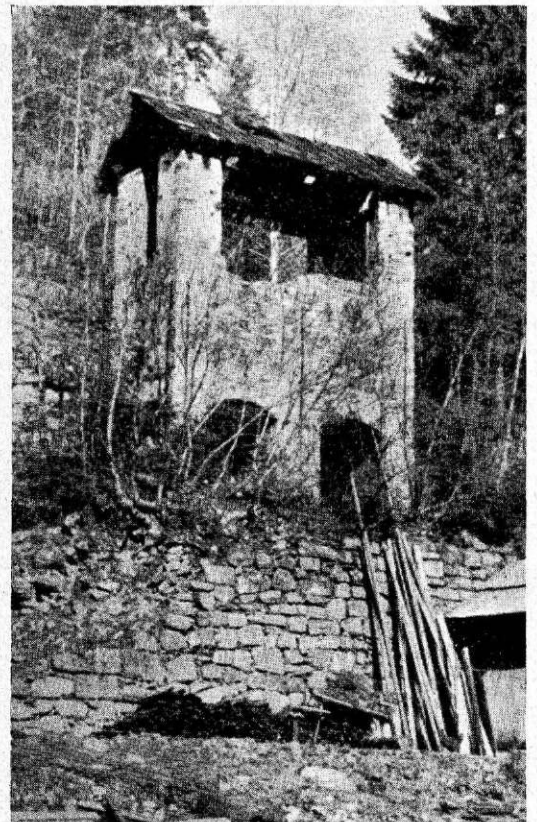
Kadar so šli možje na šiht, so opravili skupno molitev, kdor pa je prišel naknadno, je opravil molitev pred začetkom dela. Vprašal sem 85 let starega moža, če so poznali žganje, pa mi je rekel, da ga nikdar ni videl. Spomni pa se ta mož na dogodek, ko je prvič prinesel v knapovsko kuhinjo kavo in jo mešal z mlekom. Iz te njegove »iznajdbe« so brili norce, tako, da je moral kavo skrivaj kuhati, kot kak čarovnik ali alkimist.

Ali bomo tu še kdaj kopali?

Zanimivi so spomini starega moža na njegovo mater. Ko je bil star 10 let, je ma-

ti večkrat pripovedovala bajke in napovedala, da ne bo več dolgo, ko bodo te jame zapuščene in zaraščene — čez nekaj časa pa bodo zopet obnovljene. Tam neke sedi baje kokoš na zlatih jajcih in ko bo to kuro pojedla rja, se bo pokazala ruda. Kaj, če ni v tej bajki malo prispodobe na tisto sivo ilovico, ki se leto za letom, posebno pa v deževnem vremenu, premika v dolino.

Torkar Franc, livarski mojster.

Naši zgodovinski dokazi:

»Roštanca« ali »gromedle«, kakor so nazivali žarilne, odnosno čistilne peči za železno rudo. Peč, ki jo vidimo na sliki, je stala pri Savskih jamah. Podrta je bila, ko so gradili tovarniško lovsko kočjo, za katero je bil uporabljen zidni material.

Po podpisu pogodbe

Pred nami leži pravnoveljavno podpisano besedilo nove kolektivne pogodbe, po kateri je urejeno delovno razmerje med delavstvom in podjetništvom naše industrije. Ob tej priliki smatramo za dolžnost, da se zahvalimo vsem, ki so s stvarnimi predlogi, z resno debato zastopali svoja stališča in pri tem niso pozabili, da se cilji delavstva in podjetja tudi tesno družijo, ko gre za obstoj podjetja, ko gre za blagostanje delavstva in ko se po sili razmer udarjajo samoobrambni temelji bodočnosti. Mi ne zamerjamo delavskim delegatom, da so v mejah dostojnosti in resnosti z vso energijo zastopali interese delavstva, da je bilo tako možno najti koristno rešitev. Iskreno želimo, da bi po pisanih in podpisanih ureditvah dela in plačila zavladala med nami tudi močna in nenapisana zaveza sožitja, da bi obojestranski prospeh rasel v veselju do dela, da bi naša delovna vzajemnost procvitala in rasla v močno industrijsko delavnost, ki bo zagotovila bodočnost tudi našim otrokom.

Ob tej priliki navajamo še potek z zadnjih razpravnih dni in prinašamo nekaj načelnih izjav, ki so bile podane na naslov onih, ki so do sedaj skušali sejati razdor med delavstvom in podjetje. Jeseniška podjetnost je prišla v dobo, ko sovražnosti v svoji delovni družini ne bo mogla in ne bo hotela več prenašati, v dobo, ki zahteva mirnega sožitja, ljubezni do dela in soodgovornosti za ohranitev, procvit in bodočnost jeseniške delavnosti. Jasno in odkrito smo v teku razprav poročali vsemu našemu delavstvu in javnosti v polni veri, da smo služili s tem nujnosti resnice, ki je pogoj zaupanja, ki mora vladati med partnerjema, katerih cilj je skupen: procvit podjetja, blagostanje delavstva, korist državi in bodočnosti.

SPORAZUM SE BLIŽA...

Ko so se po prekinitvi pogajanj dne 23. februarja zopet sestala zastopstva delavskih organizacij in podjetja, je delavska delegacija predložila pismeno izjavo, ki se uvodoma glasi:

»Organizirano delavstvo vseh treh delavskih strokovnih organizacij, po zaslišanju referatov o poteku pogajanj za sklenitev nove kolektivne pogodbe PO-OBLAŠČA delavsko delegacijo, da podpiše kolektivno pogodbo s tem, da poizkuša doseči še sledeče spremembe, odnosno dopolnitve sedanjega načrta...«

Nato so bile navedene točke. Po ugotovitvi, da so vsi delegati opolnomočeni podpisati pogodbo (kar je razvidno tudi iz pisma na SMRJ, ki ga prinašamo na drugem mestu), so delegacije pristopile k reševanju predloženih 11 točk.

Podjetje ugotovi skoro vsem željam.

Sporazum v točki 1. V tej zahtevi je podjetje ustreglo tako, da je v kolektivni pogodbi na strani 6., v zadnjih dveh odstavkih, zajamčilo v pridnostjo dosežene akordne zaslužke. V pogodbo je bil vnešen tekst:

»Izrecno se določa, da bode podjetje spreminjalo veljavne akordne postavke le vsled bistveno spremenjenih tehničnih in organizatornih pogojev v načinu dela in vsled bistvenih napak analize na osnovi storitve ob koncu dobe priučenja ali poizkusne dobe.

Akordni zaslužki, ki se zvišajo samo vsled marljivosti in prizadevanja delavstva v dosegu večjega zaslužka, se ne bodo okrnjevali.«

Sporazum v točki 2. Podjetje je na zahtevo delavskih delegacij vneslo v toč. 7., strani 8., še sledeči tekst: »Ta določba ne velja za delavce, ki so bili pred ponovnim vstopom vsaj že eno leto pri podjetju zaposleni.«

Sporazum v točki 3. Ta točka je rešena po zahtevi delavskih delegacij. Zahtevala je črtanje besed »mladostni« in »morajo«.

Sporazum v točki 4. Podjetje je kljub končnemu stališču sprejelo predlog del. delegacij in popravilo 33 primerov sprememb v razpredelnici v posamezne skupine.

Sporazum v točki 5. Podjetje je na zahtevo del. delegacij spremenilo tudi tu svoje stališče in vneslo v čl. 16., toč. 4., na strani 21. določilo o višinskih delih, in sicer: »Ako morajo delavci, ki po naravi svojega rednega opravila ne opravljajo dela v višinah, po službeni potrebi izjemoma vršiti nevarna dela v višini preko 6 m nad tovarniškimi tlemi, jim pritiče doklada za otežkočeno delo v iznosu 15%-nega pribitka, kar velja za delavce vseh obratov.

Točka 6. je zahtevala spremembo osnove nove kol. pogodbe, zato KID nanjo ni mogla pristati. Šlo je za popravila v valjarnah. KID določa v odstavku 5. na strani 7. za taka dela polno skupinsko mezdo. — Tudi v tej točki je bil po uvidevnosti delavskih organizacij dosežen sporazum in je bila zahteva umaknjena.

Sporazum v točki 7. KID je povsem ugodila zahtevi glede stan. doklad.

Sporazum v točki 8. Določila glede tretje nedelje in zadevni stroški so rešeni po zahtevi del. delegacij.

Sporazum v točkah 9. in 10. Glede praznikov je bila zadeva že urejena, naknadnih sprememb ni mogoče upoštevati. Večina organizacij se je izjavila za več dopusta. — Naknadni zahtevi se ugotovi v toliko, da se določijo dopusti tudi za one, ki so pri podjetju 1 leto. V posebnem zapisniku je zavarovano praznovanje praznikov za vse, ki to želijo. — Za določila o čakalnih urah

je bilo dano zagotovilo, da se bo postopalo strogo objektivno, da delavstvo ne bo prizadeto.

Točka 11. je zahtevala amnestijo. Pri omembi te zahteve je podpredsednik g. Praprotnik naslovil na delavske delegacije načelno izjavo, ki jo prinašamo v izveščku:

»Saj bomo itak vedno nazaj sprejeti, zato lahko brez skrbi zabavljamo čez podjetje...«

Zahtevo po amnestiji onih, ki so pri nas nezadovoljni, ki sovražijo podjetje in ki nastopajo proti sožitju med nami, je podpredsednik g. Praprotnik energično odklonil. Izjavil je, da bo podjetje vse primere odpustov še enkrat pregledalo in popravilo slučaje, ko je bil kdo odpuščen radi kakih mrženj od strani predpostavljenih, nikakor pa ni tu govora o ponovnem sprejemu tistih, ki so se postavili med delavstvo in podjetje, da bi preprečili sožitje. Na omembo ostalih zastopnikov, da se je morda kdo izpozabil vsled psihoze, je g. podpredsednik izjavil, da take besede o trenutnem razburjenju in o krivdi psihoze ne držijo in da se vedno ponavljajo. Kar se je delalo zadnji mesec, to ni več dostojno. Za tiste, ki so hoteli preprečiti sožitje med nami, za tiste, ki so namenoma delali razprtije, za tiste pri nas ni mesta. Ta stvar se ne sme ponavljati, ker bi potem vsak rekel: Govorim in delam lahko proti podjetju kakor hočem, saj bom potem itak nazaj sprejet.

Spoštujemo delavske zastopnike, ki delajo stvarno, v okviru dostojnosti, možnosti in zakona.

Odkrito izjavljam, da smo prijatelji močnih delavskih strokovnih organizacij, ki zastopajo interese delavstva v mejah stvarnosti, dostojnosti in v okviru zakona ter v mejah možnosti ugoditve, ker je to njihova dolžnost in naš skupni interes. Nočemo pa takih, ki z demagoškimi zahtevami onemogočajo koristne in v razmerah mogoče sporazume. Nočemo takih zastopnikov, ki tudi v takih resnih trenutkih ne odstopijo od demagoških nastopov in strežejo le nekim svojim bolnim ambicijam.

Ako kdo zastopa delavstvo v okviru zakona, ta je izven debate, ta je tu v obojnem interesu. Še enkrat poudarjam: Ni nam samo za 11 %, nego nam je tudi za mir. Nekdo izmed tistih je javno iz-

javi, da lažem, zato hočem biti trdosrčen in hočem imeti karakter. Da, tudi to razumem, če se je govorilo o 1.400.000 Din mesečnih redukcij, zato, da boste lahko rekli delavstvu, da ste to redukcijo uspeli spraviti na 500.000 Din in da je to vaš uspeh. Ne razumem pa izjav, ki so padale iz drugih namenov in ki so presegale vse meje. Ne delate prav, ako se potegujete za amnestijo tistih, ki amnestije ne zaslužijo, ki govorijo proti podjetju, pri katerem sodelujejo. Naša industrija takih sovražnosti ne more več prenašati.

Ali naj se Jesenice »zrušijo«?

G. podpredsednik je energično zavrnil pripombo g. Leskovška, zastopnika SMRJ, ki je v tako resnem momentu prihajal z izjavo: »pa če se vse Jesenice zrušijo...« Prepovedujem si take izjave od vsakega in tudi od Vas g. Leskovšek. Na Jesenicah ne gre samo za podjetje, ne gre samo za Vas in posameznike, nego gre za življenje 2600 družin. Obsojam tako govorjenje.

Ne obsojam delavstva, nego dolžim vas...

G. podpredsednik je omenjal nadalje izbruhe sovražnosti do podjetja, kar je bilo posebno močno vidno na zadnjih jeseniških shodih. Izjavil je: Ne, ne delavstvo, ne članstvo, nego oni, ki hujskajo, so krivi, zato obsojam nje. Kako mislite, da bo delavstvo moglo po takih izpadih in razburjenjih objektivno presojati in odločati o sporazumu. Ne odvrčajte krivde na delavstvo, ki je po neresničnih in demagoških poročilih nahujskano, nego sprevidite, da leži odgovornost vedno v tistem, ki razburja. Neresnica je tista, ki škoduje miru, sožitju in sporazumu, zato jo hočemo izkoreniniti.

Vi imate torej dvojni jezik.

Na pripombo nekega delegata, da sedaj vsi pomirjevalno vplivajo, je g. podpredsednik segel po »Kovinarju« in ga pokazal po razpravni dvorani, rekoč: Vi

imate torej dvojni jezik? Kdo piše v »Kovinarju«? Kdo pravi tam, da lažemo? Kdo pravi, da grozimo? Kdo navaja neresnice in kdo hujška? Odgovorite mi na ta vprašanja.

Vem, da delavci težko zaslužijo kruh.

G. podpredsednik je izvajal dalje: »Vem, da delavci težko služijo svoj kruh. Nujno pa je, da upoštevajo tudi prilike podjetja, da upoštevajo nujnost konkurenčne možnosti svojega podjetništva in da upoštevajo resnost njegovega gospodarskega obstanka.

Le tako složni bomo zajamčili vrednost našega dela. Složnost, mir in sožitje hočemo v našem podjetju zagotoviti, zato odklanjamo vsako razpravo o amnestijah.

Sporazum dosežen.

Ko je bilo zavzeto končno stališče, je g. inspektor Baraga vprašal za izjave o podpisu pogodbe. Sledile so izjave NSZ in JSZ, ki sta se izrekli za podpis po zaslišanju in glasovanju svojega članstva. ZZD je pristala na podpis s posebno izjavo glede praznikov. Za SMRJ pa je g. Leskovšek izjavil, da podpisa ne odklanja, pač pa hoče SMRJ ljudem raztolmačiti. G. inspektor Baraga naj oskrbi, da bo na Jesenicah dovoljen sestanek.

Na drugem mestu priobčujemo o postopanju SMRJ in o stališču KID, iz katerega vidimo, zakaj ni prišlo do sporazuma tudi z SMRJ.

K složnemu delu.

Pogajanja, ki so trajala nad mesec dni, so za nami. Uvidevnosti delavstva in resnemu namenu, da pride do delovnih ureditev je pripisati, da obojestransko prizadevanje ni ostalo brez odmeva. Danes imamo zopet pogodbeno stanje, ki naj zavaruje temelje formalnega sožitja, v naši zavesti in v naših srcih pa naj zraste ljubosumnost do procvita železarske industrije na zgodovinskih železarskih tleh, industrije, ki bo obstala in napredovala v složnem delu za nas in za bodoče rodove.

Odgovor Savezu metalnih radnika Jugoslavije

R P B

Zadeva: Dopis z dne 25. II. 1937.

Tit, Savez met. rad. Jugoslavije,

podr. Jesenice

podr. Javornik

Z ozirom na dopis našemu ravnateljstvu, ki sta ga v imenu SMRJ izročila dne 25. pr. m. gg. Leskovšek in Rozman Franc našemu referentu g. ing. Petrovčiču, ugotavljamo sledeče:

1. Dne 23. februarja je pred pričetkom pogajanj izročil g. Stanko Jurij, zastopnik Delavske Zbornice v imenu Saveza metalnih radnika NSZ in JSZ pismeno izjavo, ki se glasi:

»Organizirano delavstvo vseh treh delavskih strokovnih organizacij, po zaslišanju referatov o poteku pogajanj za sklenitev nove kolektivne pogodbe

pooblašča

delavsko delegacijo, da podpiše kolektivno pogodbo s tem, da poizkuša doseči še sledeče spremembe, odnosno dopolnitve sedanjega načrta....«

2. Ob otvoritvi razprave, ki je bila s citirano izjavo omogočena, je g. inspektor Baraga še izrečno vprašal delegate vseh treh organizacij, ako soglašajo s citirano izjavo in je dobil odgovor, da je to izjava vseh treh organizacij (t. j. SMRJ, NSZ in JSZ). Na vprašanje zastopnikov

podjetja, zakaj izročena izjava ni podpisana, je izjavil g. Leskovšek za SMRJ, da je izjava v redu in da je samo zato niso podpisali, ker nimajo štamčilke s seboj.

3. Tako je bilo ugotovljeno, da so vsi delegati pooblašteni novo pogodbo podpisati, s tem, da poizkusijo doseči še gotove spremembe. Le pod opisanimi pogoji je bilo za zastopnike KID mogoče, da so pristopili k nadaljnjim razgovorom.

4. Ob končnih razpravah, ko je bil dosežen sporazum v skoro vseh točkah in ko je bilo ugodeno večini želja delavskih zastopnikov, so se na vprašanje g. inspektorja Barage vse delavske organizacije brez pridržka izjavile za podpis — izvzemši SMRJ, za katerega je g. Leskovšek podal izjavo, da podpisa savez ne odklanja, pač pa ga ne morejo izvršiti isti dan, ker za podpis niso upravičeni in ker morajo še poročati in tolmačiti na članskem sestanku, nakar bi drugi dan zvečer lahko podpisali.

5. Po tem nepričakovanem preobratu upoštevajoč prejšnje nedvoumne izjave delegatov SMRJ je bil g. podpredsednik Praprotnik za KID primoran ugotoviti neizkrenost izjav delegatov SMRJ in izjaviti, da pod takimi okoliščinami ne more reflektirati na podpis SMRJ, ker ga z ozirom na opisano izbegavanje ne more smatrati za partnerja, s katerim bi se lahko obvezno razgovarjal.

6. Na prošnjo ostalih organizacij in zastopnika Delavske zbornice je potem g. podpredsednik Praprotnik, vkljub opisanemu postopanju delegatov SMRJ pristal na omogočenje podpisa SMRJ tako, da je stavil rok za naknadni podpis do četrta 25., odnosno, če sestanek do takrat ne bi bil mogoč, do petka 26. februarja opoldne.

7. Pogajanja in razprave so bile s tem zaključene, podpisan je bil zaključni zapisnik, k čemur pa delegati SMRJ vkljub njihovemu zatrdilu, da podpisa ne odklanjajo in vkljub pristanku na poznejši podpis g. A. Praprotnika niso pristopili.

Dne 24. februarja je bil izvršen končni podpis nove kolektivne pogodbe in zaključena zapisnika od NSZ, JSZ in ZZD, s čimer je postala pogodba pravno veljavna.

8. Izvirniki kolektivne pogodbe so bili v smislu pristanka g. Praprotnika do petka dne 26. februarja razglašeni v pisarni referenta g. ing. Petrovčiča v svrhu podpisa od strani SMRJ, kar je bilo dne 25. febr. ob priliki izročitve uvodoma omenjene vloge gg. Leskovška in Rozmana Franca tudi ustno tolmačeno.

9. Z opisanimi dejstvi in z novim položajem, ko je nova kol. pogodba pravno veljavno podpisana od večine strok. organizacij in je tako stopila v veljavo, je ta zadeva za nas končnoveljavno zaključena in urejena.

Zgornje ugotovitve izvolite sprejeti na znanje kot odgovor na Vašo vlogo z dne 25. febr. 1937.

K. I. D.

**Počij si dušo in telo,
da nova moč
Ti dana bo!**

V službi izobrazbe in resnice

Dopis našega sodelavca. — Krifika poročil iz Nemčije.

Iz vrst našega delavstva smo prejeli dopis, ki ga v izvlečku priobčujemo. Pismo ni bilo podpisano iz gotovih obzirov. Upamo, da bo minil tudi čas, ko bodo ti obziri padli. Sporočamo našemu delavstvu, da je minil čas, ko je smel kdo kogarkoli terorizirati radi prijaznega stališča do naše skupnosti in da lahko svobodno nastopajo z imeni. Odkrito in iskreno sodelovanje med nami bo čuvalo obstoj podjetnosti in bo ustvarjalo gotovost bodočnosti. Pismo prikazuje gledanje našega sodelavca na zadržanje okrog razprav za novo kol. pogodbo.

»Ko sem prečital 8. številko »Tovarniškega vestnika«, hočem spregovoriti tu par besedi tudi z moje strani. V tej številki sem prečital sestavek »Mi nismo krivi«. Uvidel sem, da je ta sestavek pisan v hotenju resnice. Žal, da »Tovarniški vestnik« ni pričel izhajati že prej. Vkljub temu, da ga nekateri ljudje namenoma zavračajo, smatram, da je bil list potreben za izobrazbo in za preprečenje neresničnih klevet, ki jih hočejo gotovi ljudje razširjati proti podjetju. Vsi oni, ki vračajo listi, so sovražniki naše podjetnosti ker gojijo nekako mržnjo, in čudno se mi zdi, da se taki ljudje še nahajajo pri podjetju.

Izvajanja g. podpredsednika Praprotnika so utemeljena beseda za besedo. Da, s pridnim in vestnim delom, z mirom in s sodelovanjem bomo dosegli dostojen zaslužek in dostojno eksistenco. Jaz sem mnenja, da nas ne briga, koliko ima KID čistega dobička. Mislim, da je prav, če rečem: čim več ga ima, tem bolje bo za vse nas. Zakaj bi ne smela dobro obstojati tudi kaka industrija v Sloveniji, za-

kaj bi moralo biti tu vse falitno. Čim bolj bo tovarna stala, tem bolj se bo razširjala in bo dala zaslužka mnogim kruha potrebnim ljudem. Žalostno je, da so prav najbolj plačani sodelavci tisti, ki najbolj kritizirajo podjetje. So tu tudi ljudje, ki jih je tovarna zaposlila na stotine priporočil in iz socialne potrebe, sedaj pa razširjajo sovražnost proti podjetju.

Žal mi je, da se nisem mogel udeležiti ekskurzije v Nemčijo. Vsi, ki so bili tam, hvalijo po shodih, po javnih lokalih in po časopisju, kako je tam vse dobro, nihče pa ni povedal niti napisal v številnih časopisnih poročilih, koliko žrtev je moralo to delavstvo doprinesti za procvit svojih podjetij in za prosper države. Poznajo jo, da so nekoliko časa delali tam 9 ur dnevno, in to eno uro samo za korist državne skupnosti. Kadar bomo tudi mi znali kaj žrtvovati za procvit podjetja in države, potem bomo imeli tudi mi take uspehe. Minila bodo trenja in odprla se bo bodočnost složnega dela in procvita za nas in za podjetje. Člani ekskurzije, ki so šli v Nemčijo, ne bi smeli gledati samo eno stran, pogledati bi morali tudi kako visoko izobražen je nemški delavec in kako malo brezplodnega nerganja in kako veliko delovnega ponosa in ljubezni do dela in domovine je v njem. Želim, da bi moje ime ostalo nepoznano, zato ga tudi ne navajam. Prosim Vas, da priobčite v Vašem listu še večkrat tako stvarne izjave, kot je bila ona od g. Praprotnika. Taka objasnila so bila v naši vajemnosti že dolgo potrebna.

Anonimno.

»Le smejte se, gospodje...«

Čevlarska industrija v Borovem, ki je tako rekoč čez noč zrasla sredi pustinje, prinaša v svojem listu več zaporednih sestavkov proti trošarinam. Vsi ti sestavki opozarjajo, da ni rešitev problema v tem, da se zviša trošarina, da se obdavi revnega kupovalca. Prinašamo tak sestavek, ki napoveduje boj tej bolezni.

»Veselo si manejo roke okrog zelene mize. Zakaj bi tudi ne bili veseli, saj so vendar rešili problem, kako bodo pokrili proračunski primanjkljaj in deficitno gospodarstvo, za katerega morajo skrbeti.

Kaj nas bi skrbelo zavoženo gospodarstvo, ta skrb vendar ni prehuda. Ali trošarina ni vsemogoča? Misel na trošarino je raztegnila njihova lica na smeh.

Ljudstvo potrebuje obutve, obleke, jestvin, zdrave razsvetljave, premoga itd., zato ni nobeno vprašanje, kako bi rešili proračunsko vprašanje. Nagrmadili bomo trošarino na vse kar ljudstvo potrebuje, ker ono mora tako ali tako kupovati. Trošarina na luksuzne stvari ne nese, ker jih ljudstvo ne potrebuje. Nekaj desetih dinarjev več ali manj, kupiti morajo, ali ne, — se vprašujejo nasmejana lica za mizo.

Saj to ni nič, četudi kdo strada, to so take malenkosti na svetu in naj nas to nič ne straši, kar smejte se in naj vas nič ne moti, če se mnogi jokajo... samo, da ste falitno gospodarsko »rešili«.

OBVESTILA

Dne 12. marca t. l. bo polagal SK Bratstvo račun svojega dela na polju jugoslovanskega kot jeseniškega športa. Ker je predstojeci občni zbor SK Bratstva velike važnosti in ker se hoče klub v novi sezoni postaviti na močno športno podlago, sklicuje uprava kluba za 5. marca t. l. članski sestanek, na katerem se bo-

do reševale še vse nerešene, za občni zbor pripravljene debate, se tem potom članstvo naproša, da se tega sestanka v polnem številu udeleži.

Istočasno bo na članskem sestanku predaval naš internacionalc tov. Smolej France o svojih doživljajih na letošnjem svetovnem prvenstvu v Chamonix. V nedeljo 7. t. m. ob 20. uri priredi SK Bratstvo na čast svojim tekmovalcem smučarjem, ki so zastopali klubske barve širom naše domovine ter izven nje, pozdravni večer.

Članstvo kakor prijatelji kluba naj se tudi tega večera udeleže v velikem številu.

Občni zbor bo dne 12. marca ob 20. uri v tovarniški Kazini.

Svojce in prijatelje jubilarov vabimo, da blagovolijo dostaviti uredništvu »Tovarniškega vestnika« morebitne fotografije, ki bi jih radi priobčili skupno z jubilejnimi poročili v našem listu. Slike dobi vsak vrnjeno. Mi jubilarov za slike sami ne moremo prositi, zato naj to oskrbijo svojci ali prijatelji. Slike izročite ali pošljite uredniku domače rubrike g. M. Sušniku. V poštev pridejo le oni, ki so pri KID najmanj 25 let.

NAŠI JUBILANTI

Te dni je minulo 35 let, odkar je bil sprejet v delo v naše železarne sodelavec g. Arh Janez, ki je zaposlen kot pomožni delavec v martinarni. Naš jubilar izhaja iz stare bohinske železarske družine, katera je pred pol stoletjem prišla na Jesenice. V našem podjetju je bil dolga leta zaposlen njegov že pokojni oče in njegovi trije bratje. Arh je bil v službi vedno točen, vesten in marljiv, tako da so z njim zadovoljni njegovi predstojniki.

Dne 18. marca pa bo praznoval 35-letnico službovanja pri našem podjetju g. Ferbežar Alojzij, vodja dvigalne mize v valjarni na Javorniku. Kot krepak 23-letni mladenič, je prišel pred 35 leti v naše kraje, kjer si je kmalu uredil lastno ognjišče, pred leti pa zgradil lep in prijeten dom. Tekom dolgoletnega službovanja je bil v službi vedno točen in marljiv, od predstojnikov, sodelavcev in prijateljev pa vedno cenjen in spoštovan. Lansko leto ga je ravnateljstvo podjetja v priznanje njegovega vestnega dela poleg drugih izbrancev poslalo na 14-dnevno poučno potovanje v Nemčijo. Ob 35 letnem delovnem jubileju je g. Ferbežar še vedno v polni življenjski moči in kot discipliniran vojak pri delu vedno na svojem mestu.

Te dni je minilo 30 let, odkar je vstopil pri nas v delo sodelavec g. Hadrieger Alojzij, ki je dolga leta vršil službo vodje dvigala v meh. delavnici na Jesenicah, sedaj pa posle strojnika v elektr. oddelku v železarni na Javorniku. Naš jubilar je prišel pred 30 leti iz Engelsberga (Avstrija) na Jesenice, kjer je našel svoj novi dom in si pred leti izbral tudi življenjsko družico. V službi je bil vedno zanesljiv in vesten, v zasebnem življenju pa vedno miren, dobre volje in nasmejan in kot tak povsod dobrodošel in uvaževan.

Našim vrlim in zaslužnim dolgoletnim sodelavcem iskreno čestitamo z željo, da bi jih usoda ohranila čile in zdrave še dolgo vrsto let.

GOSPODARSKE ZANIMIVOSTI

Gradnja železarske industrije v Turčiji. Turčija se je odločila, da zgradi pri rudniku Karabiku ob Črnem morju velike topilnice. Turška vlada je izdelala petletni načrt, ki predvideva osamosvojitve na polju železarstva. V načrtu je tudi graditev tvornice za vijake in žičnike.

Prepoved izvoza kovin iz Kitajske. Nankinska vlada je prepovedala izvoz železa iz svojih obmejnih provinc. Ta prepoved je prišla zaradi divjega izkoriščanja železnih rudnikov za oboroževanje in za industrializacijo Kitaja. Največ bo pri tem prizadeta Japonska, ki je na kitajskem železu najbolj zainteresirana.

Borba med nemško in madžarsko industrijo. Madžarski listi se bolj in bolj pritužujejo nad nemško konkurenco na Balkanu. »Pesti Naplo« piše, da Nemci sploh otežkočajo placement madžarske robe v Jugoslaviji.